

Provedení díla

Dohodly-li si smluvní strany smlouvy o dílo, že zhotovitel splní svoji povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli a to na staveništi bez vad a nedodělků a že o předání díla bude sepsán zápis, pak pro posouzení, zda povinnost řádně ukončit dílo byla splněna, není rozhodující, že bylo dílo předáno, ale to, kdy bylo řádně ukončeno – tedy odstraněny vady a nedodělky, s nimiž bylo dílo předáno.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 1531/2006, ze dne 13.5.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně B. S. spol. s r.o., zastoupené advokátem, proti žalované G. S. s.r.o., zastoupené advokátkou, o 444.320,18 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 43 Cm 38/2002, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 16. května 2006, č.j. 1 Cmo 208/2005-143, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. května 2006, č.j. 1 Cmo 208/2005-143, se v prvním výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výročí, jimiž bylo žalované uloženo zaplatit žalobkyni 444.320,18 Kč s 2,5% úrokem z prodlení p.a. od 2. července 2004 do zaplacení a náklady řízení, a dále ve třetím výroku o nákladech odvolacího řízení zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Vrchní soud v Praze ve výroku označeným rozsudkem potvrdil rozsudek ze dne 1. dubna 2005, č.j. 43 Cm 38/2002-112, v napadených výročí, jimiž Krajský soud v Plzni žalované uložil zaplatit žalobkyni částku 444.320,18 Kč s 2,5% úrokem z prodlení p.a. od 2. července 2004 do zaplacení a náklady řízení (výrok I.). Ve výroku, jímž byla žaloba ve zbývajícím rozsahu požadovaného příslušenství zamítnuta, zůstal rozsudek soudu prvního nedotčen (výrok II.). Odvolací soud dále rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok III.).

Podle obsahu spisu se žalobkyně domáhala v řízení po žalované úhrady nedoplatku ceny díla, které provedla pro žalovanou. Odvolací soud vyšel ve shodě se soudem prvního stupně ze zjištění, že mezi žalobkyní jako zhotovitelem a žalovanou jako objednatelem byla dne 1. listopadu 2000 uzavřena smlouva o dílo, v níž se žalobkyně zavázala provést pro žalovanou výstavbu objektu restaurace. V ní byl sjednán termín dokončení díla k 30. dubnu 2001 s výjimkou fasády objektu, u níž byl sjednán termín dokončení do 31. května 2001, dále byla sjednána cena za dílo včetně daně z přidané hodnoty ve výši 5,135.053,- Kč a bylo dohodnuto, že zhotovitel splní svou povinnost provést dílo jeho řádným dokončením a předáním předmětu díla objednateli, a to na staveništi bez vad a nedodělků a že o předání díla bude sepsán zápis. Mezi účastníky nebylo sporu o uzavření této smlouvy, o výši nedoplatku a ani o tom, že dne 20. června 2001 došlo k sepsání zápisu o odevzdání a převzetí díla, v jehož příloze byly specifikovány zjištěné drobné vady a nedodělky. Jejich převážná část byla podle zjištění soudu odstraněna v dohodnutém termínu do 30. června 2001, přičemž poslední ze zjištěných vad byla odstraněna k 17. květnu 2004. Podle posouzení soudů obou stupňů žalobkyni nárok na úhradu nedoplatku ceny díla vznikl, neboť vady díla byly odstraněny, přičemž v návaznosti na smluvní ujednání v článku X., podle něhož se nedoplatek ceny díla stal splatným do 45 dní po odstranění závad z přejímacího řízení, přiznaly žalobkyni úrok z prodlení až od 2. července 2004.

Žalovaná neuspěla v řízení s námitkou započtení své pohledávky (smluvní pokuty za prodlení

zhotovitele s ukončením díla, a to za období od 20. června 2001 do 17. května 2004 v celkové výši 3,040.000,- Kč), kterou vznesla v řízení do výše nároku uplatněného žalobou. Soud prvního stupně na základě provedeného dokazování dovodil, že v článku XIII. bodu 6 smlouvy si smluvní strany platně sjednaly smluvní pokutu pro případ nedodržení termínu dokončení díla zhotovitelem, a to ve výši 20.000,- Kč za každý i započatý týden prodlení. Vycházejí ze zjištění, že dílo nebylo včas dokončeno, nýbrž až po odstranění vad dne 17. května 2004, dospěl k závěru, že žalované nárok smluvní pokutu vznikl. Přesto ji však žalované nepřiznal, neboť s přihlédnutím ke zjištěným okolnostem, a zejména k tomu, že žalovaná neprokázala, že by jí v souvislosti s porušením povinnosti žalobkyně dokončit dílo včas nějaká škoda vznikla či že by byla nějakým výrazným způsobem omezena v užívání díla, využil svého moderačního oprávnění podle § 301 obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“) a přistoupil k prominutí smluvní pokuty.

Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dovodil, že objednateli nárok na zaplacení smluvní pokuty nevznikl, neboť podle jeho posouzení je ujednání o předmětné smluvní pokutě pro neurčitost neplatné. Byly-li totiž ve smlouvě sjednány dva termíny pro dokončení díla (30. duben 2001 s výjimkou fasády objektu, u níž byl sjednán termín do 31. května 2001), nelze podle názoru odvolacího soudu ani výkladem dovodit, která z obou lhůt je předmětnou sankcí zajištěna. Kromě toho odvolací soud poznamenal, že se nekryjí pojmy, jimiž je definováno, jaká smluvní povinnost zhotovitele má být smluvní pokutou zajištěna, přičemž ve smlouvě se vyskytují i výrazy, jimiž obchodní zákoník odpovídající povinnost zhotovitele nedefinuje (v ustanoveních § 537 odst. 1 i § 548 odst. 1 obch. zák. je užit výraz provedení díla). I kdyby však byla smluvní pokuta dohodnuta platně, nevztahovala by se podle názoru odvolacího soudu na období následující po 20. červnu 2001, kdy byl sepsán zápis o předání a převzetí díla, jelikož sama smlouva v několika ujednáních počítala s možností předat předmět díla s drobnými vadami i nedodělkami. V této souvislosti dále uvedl, že případné prodlení zhotovitele s odstraněním vad či jejich neodstranění bylo pokryto sjednanou pozastávkou a k případnému vadnému plnění se vztahovaly jiné druhy smluvních pokut, které byly sjednány v záručních podmínkách. Podle názoru odvolacího soudu má jeho závěr vztahující se ke smluvní pokutě oporu i v kogentním ustanovení § 324 odst. 3 obch. zák., přičemž za nárok věřitele z vadného plnění nepovažuje smluvní pokutu, vztahující se k „ukončení díla“, když toto dílo bylo ukončeno nejpozději ke dni podpisu zápisu o jeho předání a převzetí. Odvolací soud má rovněž v dané věci za zřejmé, že nároky objednatele z vadného plnění byly reparovány dostatečně. S právním posouzením soudu prvního stupně se odvolací soud ztotožnil i v tom směru, že dotčená smluvní pokuta reparační funkci příliš nevykazovala. Opak v řízení nebyl prokázán, stejně jako nebylo prokázáno ani to, že by dotčené vady způsobovaly výraznější potíže při provozu objektu.

Rozsudek odvolacího soudu v rozsahu jeho prvního a třetího výroku napadla žalovaná dovoláním, opírajíc jeho přípustnost o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), z důvodu nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Podle názoru dovolatelky odvolací soud rozhodl v rozporu s hmotným právem, dovodil-li, že předmětné ujednání o smluvní pokutě je pro jeho neurčitost neplatné. Poukazujíc na ustanovení § 554 odst. 1 obch. zák., podle něhož je sjednané dílo provedeno jeho řádným ukončením, považuje dovolatelka za nezbytné, aby bylo zhotoveno celé dílo, tedy včetně fasády objektu. Pokud tedy účastníci sjednali smluvní pokutu pro případ nedodržení termínu ukončení díla, je tato sankce sjednána zcela určitým způsobem, který mezi účastníky nezbuzoval žádnou pochybnost, když z smlouvy má za zcela patrné, že dílo mělo být ukončeno nejpozději k 31. květnu 2001 (termín zhotovení fasády objektu). Posoudil-li proto odvolací soud, že s ohledem na dva sjednané termíny plnění nelze dovodit, která lhůta je zajištěna smluvní pokutou, a proto je předmětné ujednání pro neurčitost neplatné, právně pochybil.

Podle mínění dovolatelky nemá oporu v provedeném dokazování ani závěr odvolacího soudu, podle

něhož by se smluvní pokuta (i v případě její platnosti) neměla vztahovat na období po 20. červnu 2001. Takové posouzení shledává v rozporu s ujednáním účastníků ve smlouvě, podle něhož zhotovitel splní svou povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli a to na staveništi bez vad a nedodělků. Dále namítá, že právo objednatele na sjednanou smluvní pokutu nemůže být nijak dotčeno sjednáním pozastávky, stejně jako dalšími případnými sankcemi uvedenými v záručních podmínkách. Rovněž tak nesouhlasí ani s hodnocením odvolacího soudu, že nároky objednatele z vadného plnění byly reparovány dostatečně.

Dovolatelka zastává názor, že jí nárok na sjednanou smluvní pokutu vznikl, jelikož žalobkyně porušila svou povinnost provést dílo řádně a včas, přičemž vytknuté vady díla odstranila až v průběhu soudního řízení. Současně je přesvědčena o tom, že sjednanou sankci nelze považovat za nepřiměřenou a že podmínky pro její případnou moderaci nebyly naplněny.

Dovolatelka navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení.

Ve vyjádření k dovolání žalobkyně navrhl, aby ho dovolací soud odmítl pro nepřijatelnost, jelikož podle jejího názoru napadené rozhodnutí nemá zásadní právní význam.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 237 odst. 3 o. s. ř., neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu v rozsahu, jímž byl potvrzen v pořadí první rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé a dovolací soud spatřuje zásadní právní význam napadeného rozhodnutí v otázce vzniku pohledávky na smluvní pokutu za prodlení zhotovitele s dokončením díla, kterou žalovaná uplatnila k započtení proti žalobnímu nároku na zaplacení doplatku ceny díla a kterou odvolací soud řešil v rozporu s hmotným právem.

Vzhledem k přípustnosti podaného dovolání dovolací soud nejprve zkoumal, zda řízení netrpí vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), jakož i jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. § 242 odst. 3, větu druhou, o. s. ř.). Tyto vady však dovolatelka netvrdila a dovolací soud je z obsahu spisu neshledal.

Nejvyšší soud proto rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumal v napadeném rozsahu (srov. § 242 odst. 1 o. s. ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatelka obsahově vymezila (srov. § 242 odst. 3, větu první, o. s. ř.). Dovolací soud se proto zabýval správností právního posouzení věci zpochybňovaného dovolatelkou.

Právní posouzení věci je činnost soudu, spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná či nikoliv.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 554 odst. 1, věty první, obch. zák. platí, že zhotovitel splní svou povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli v dohodnutém místě, jinak v místě stanoveném tímto zákonem.

U smlouvy o dílo je provedením díla ve smyslu cit. ustanovení splnění závazek zhotovitele. Pokud má provedené dílo vady, není řádně ukončeno, a to ani když je objednatel převzme, a povinnost provést dílo nezaniká, ale její obsah se mění způsobem, který odpovídá právům objednatele vzniklým z vadného plnění (srov. § 323 odst. 3 obch. zák.). V obchodních závazkových vztazích tedy nespádá

vždy v jedno převzetí předmětu díla a splnění závazku provést dílo (srov. Štenglová I., Plíva S., Tomsa M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání, Praha, C.H.Beck 2006, strana 1263).

Dohodli-li si podle zjištění soudu prvního stupně účastníci v článku VII. smlouvy o dílo, že zhotovitel splní svoji povinnost provést dílo jeho řádným ukončením a předáním předmětu díla objednateli a to na staveništi bez vad a nedodělků a že o předání díla bude sepsán zápis, pak pro posouzení, zda povinnost řádně ukončit dílo byla splněna, není rozhodující, že bylo dílo předáno, ale to, kdy bylo řádně ukončeno - tedy odstraněny vady a nedodělky, s nimiž bylo dílo předáno. Pak ovšem není správný ani závěr odvolacího soudu, že bylo-li dílo předáno s drobnými vadami a nedodělky, nevztahuje se smluvní pokuta (i kdyby byla platně dohodnuta) na období následující po 20. červnu 2001, kdy byl sepsán zápis o předání a převzetí díla.

Dovolací soud se neztotožňuje ani se zjištěním odvolacího soudu, podle něhož se smluvní pokutou zajištěná povinnost ukončit dílo nekryje s pojmy používanými obchodním zákoníkem, jelikož předmětné smluvní ujednání zcela koresponduje s terminologií použitou v již cit. ustanovení § 554 odst. 1, věta první, obch. zák. Prostřednictvím povinnosti řádného ukončení díla tak zákon vymezuje splnění povinnosti provést dílo, přičemž nic nebrání tomu, aby účastníci zajistili splnění této povinnosti zhotovitelem sjednáním smluvní pokuty za porušení povinnosti řádně dílo ukončit.

Dovolací soud nesouhlasí ani s právním závěrem odvolacího soudu o neplatnosti sjednané smluvní pokuty pro neurčitost předmětného smluvního ujednání, který odvolací soud založil na úvaze, že sjednaly-li si strany dokončení díla do 30. dubna 2001 a výjimkou fasády objektu, která měla být dokončena do 31. května 2001, není podle jeho názoru zřejmé, která z obou lhůt je smluvní pokutou zjištěna.

Sjednaly-li si strany podle zjištění soudu prvního stupně v článku XIII. bodu 6 smlouvy smluvní pokutu pro případ nedodržení termínu ukončení díla dle smlouvy o dílo ze strany zhotovitele ve výši 20.000,- Kč za každý i započatý týden, pak povinnost řádně ukončit dílo nelze vykládat jinak než tak, že ji zhotovitel splní až řádným ukončením poslední části díla ke sjednanému termínu do 31. května 2001. Je totiž pojmově vyloučeno, aby obě účastníky sjednané lhůty bylo možné považovat za lhůty řádného ukončení díla. V takovém případě je třeba za sjednanou dobu ukončení díla považovat lhůtu pozdější, tedy v posuzované věci termín do 31. května 2001.

Založil-li odvolací soud své posouzení na závěru o neurčitosti účastníky sjednaného ujednání o smluvní pokutě, přičemž dále dovodil, že by se smluvní pokuta i v případě jejího platného sjednání nevztahovala na období následující po 20. červnu 2001, kdy byl sepsán zápis o předání a převzetí díla, lze uzavřít, že jeho právní posouzení je nesprávné a že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl v souzené věci naplněn.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadený rozsudek odvolacího soudu v potvrzujícím výroku ve věci samé (a v závislých výrociích o nákladech za řízení před soudy obou stupňů) zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.) a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)